Rugătoarele

PERSOANELE *(în ordinea intrării în scenă)*

CORUL *Danaidelor*

DANAOS

PELASGOS, *regele de Argos*

L *fiilor lui Aigyptos Danaidelor, stră» înarmate,*

Drama se desfăşoară pe ţărmul Argolidei. Partea din spate a scenei mai ridicată, eventual ca un gorgan, este împodobită cu altare şi statui de zei. Prin partea din faţă, liberă de orice decor, intră Corfol, alcătuit din cincizeci de fecioare cu feţe tuciurii, urmate de Danaos, tatăl lor, şi de slujitoare.

CORIFEUL '

Aplece-şi Zeus Ocrotitorul Rugătorilor[2] privirea binevoitoare peste ceata noastră, pornită pe o navă de pe coasta cu nisip mărunt a deltei Nilului !

Lăsând în urmă glia zeului [3], ce mărgineşte ţara Sirieir noi pribegim, dar nu fiindcă vreo cetate ne-ar fi hărăzit exilul, pedeapsa hotărîtă de popor, prin care se plăteşte ' pentru sîngele vărsat ; ci pentru că, fiindu-ne din fire silă de bărbaţi[4], urîm căsătoria cu fiii lui Aigyptos şi sminteala lor nelegiuită.

Danaos, tatăl şi îndrumătorul gîndurilor noastre, al revoltei noastre, a cumpănit împrejurările şi din atîtea chinuri l-a ales pe cel mai nobil : fugind năprasnic prin talazurile mării, să coborîm pe ţărmul Argolidei, de unde ni se trage neamul, născut, prin răsuflarea şi atingerea lui Zeus, din junca oropsită de tăun [5].

In care altă ţară mai prielnică am fi putut sosi, purtînd în braţe semnul rugătorilor, aceste ramuri de măslin încinse cu fîşii de lînă [6] ?

O, de-ar primi cetatea, glia sa şi apele-i strălucitoare,, zeii de sus şi cei de subpărnînt, grei la mînie, locuitorii din. morminte, şi Zeus Mîntuitorul, straja casei pentru oamenii cucernici[7], această ţară-nsufleţită de îngăduinţă de le-ar primi ca rugătoare pe fecioarele din pîlcul nostru mai

31

înainte ca bărbaţii, năpustiţi în hoardă, fără cuviinţă, stirpea lui Aigyptos, să fi pus piciorul pe pămîntul no-roios, ieşind din nava lor cu vîsle repezi !

Departe, în vîrtej cu bice de furtună, în tunete şi fulgere, în vînturi ce revarsă ploaie, să aibă parte de sălbăticia mării !

Aşa să piară, înainte de a se înstăpîni, deşi nu este legiuit[8], asupra fetelor unchiului lor[9], suind în aşternuturi unde nu sunt aşteptaţi.

CORUL ' Strofa I

Acuma cu glasul înalt vom chema
tăureanul de peste mare,
sprijinul nostru,
zămislitul de Zeus din străbuna
junincă de flori păscătoare.
Prin suflarea lui Zeus, prin atingerea lui,
din care-i decurge şi numele,
sorocul sarcinii se împlini
şi Epaphos iată veni pe lume [10].

Antistrofa I

Striga-vom astăzi numele lui
chiar în meleagul unde
străbuna noastră maică păştea,
depăna-vom aici suferinţele ei de pe vremuri,
drept mărturii despre naşterea noastră,
pe cît părînd de neaşteptate,
pe atît de cinstite ;
într-asta vor face lumină cuvintele noastre.

Strofa II
Dacă se află în preajmă vreun băştinaş care citeşte în zborul şi cîntecul păsărilor,
luînd aminte la plînsul nostru ar crede c-aude glasul soţiei haine a lui Tereus, c-aude plînsul privighetorii hăituită de şoim.
Antistrofa II
El o goneşte din aşezările sale,
ea plînge amarnic după cele pierdute,
şi spune destinul de moarte al fiului,
cum l-a ucis chiar ea,
lovindu-l cu braţul,
în furia sa de mamă răznită [11].
Strofa III
Şi noi, la fel, iubitoare de gemete,
jelim pe iaonice [12] tonuri,
ne sfîşiem obrazul gingaş
pîrguit de arşiţa Nilului
şi inima neînvăţată cu plînsul.
îiispăimîntate, vărsăm mănunchiuri de lacrimi
Găsi-vom prieteni, aici, voind
să ocrotească surghiunul nostru
departe de Ţara Pîcloasă [13] ?
Antistrofa III
Ascultaţi-ne ruga,
voi, zeităţi ale naşterii noastre
ce căutaţi spre dreptate !
Iar dacă această-mplinire
nu e pe placul ursitei,
fiţi gata mereu, cel puţin,
să urîţi depăşirea măsurii,
vădiţi-vă drepte faţă de nunţile noastre.
Chiar pentru cei care fug
istoviţi de război,
altarul, sălaşul măririi divine,
e un meterez împotriva năpastei.

Strofa IV
De s-ar sfîrşi încercările noastre cu bine ! Nu e uşor să pătrunzi dorinţa Iui Zeus. Oricum, ea sclipeşte în beznă, însoţită de-o neagră pedeapsă, pentru norodul de oameni ce se prefiră prin viaţă.
Antistrofa IV
Pururea cade fără greşeală destinul,
nicicînd cu spinarea-n ţărînă,
cel hotărît de Zeus,
printr-o mişcare din creştet,
să se-mplinească [14].
Căile înţelepciunii sale
curg spre ţintă prin ascunzişuri
şi prin umbrare ;
nici o privire nu le-ar putea desluşi.
Strofa V
Pe muritori îi azvîrle
din semeţele turnuri ale speranţei şi-i nimiceşte,
fără să se-narmeze cu vreo putere ;
totul este netrudnic pentru divinitate.
Gîndirea lui Zeus domneşte în slavă,

de-acolo se desăvîrşeşte prin fapte,
necoborînd de pe scaunu-i sfînt[15].
Antistrofa V
Zeus, apleacă-ţi privirea
spre omeneasca sfruntare,
mlădiţă din rădăcina neamului care,
ca să facă nuntă cu noi, înfrunzeşte
de îndărătnice gînduri[16] !
O voinţă nebună-l împunge,
un bold arzător,
şi—1 întoarce să cadă-n capcana
de neocolit întinsă de Ate [17].
(Corul se zbuciumă, invocînd năpraznic zeii prin ţipete, gesturi, dansuri sălbatice, lovirea de sine şi sfîşierea veşmintelor.)
Strofa VI
Atît de amare dureri izvorăsc din cîntecul nostru,
ţipăm ascuţit, agreu suspinăm,
ne îneacă valuri de lacrimi,
vai, vai, ne văităm de jale,
noi înşine, încă din viaţă, ne trăgănăm un bocet.
Rugămu-ne ţie,
tărîm deluros al lui Apis [18] !
înţelegi oare bine, pămînt,
rostirea străină ?
Cad mîinile noastre mereu
şi rup ţesătura de in
a veşmintelor sidoniene [19].
Antistrofa VI
Cînd ameninţă moartea din preajmă,
dau buzna spre zei jurăminte,
făgăduinţe de fapte curate :
vai, vai, nestatornice vînturi,
încotro ne împinge talazul acesta ?
Rugămu-ne ţie,
tărîm deiuros al lui Apis !
înţelegi oare bine, pămînt,
rostirea străină ?
Cad mîinile noastre mereu
şi rup ţesătura de in
a veşmintelor sidoniene.
Strofa VII
. Vîsla şi coaja de scînduri a navei încinsă cu funii, nebiruită de valuri, ne-au adus aici, ajutate de vînturi şi fără furtună ; noi nu avem a ne plînge.

Deie-ne tatăl atotvăzătorul,
cu bunăvoinţă sfîrşitul dorit !
Să scape urmaşele
mamei slăvite
de-a împărţi cu bărbaţii culcuşul,
scutite să fie de nuntă
şi de-mblînzire !
Antistrofa VII
Fiica lui Zeus, Artemis, neprihănită,
îndurătoare cu cel care strigă după-ndurare,

coboare-şi din ochii auguşti
peste noi o privire întăritoare.
Greu supărată
pentru c-am fost urmărite,
ea însăşi fecioară,
să mîntuie nişte fecioare !
Să scape urmaşele
mamei slăvite
de-a împărţi cu bărbaţii culcuşul,
scutite să fie de nuntă
şi de-mblînzire !
Strofa VIII
Altminteri noi, de culoarea florilor negre,
arse de razele soarelui,
vom merge, cu crengi rugătoare în mîini,
spre celălalt Zeus [20], al adîncului gliei,
mult primitor pentru cei strămutaţi
din istovelile vieţii ;
vom muri atîrnate în laţ,
dacă nu am aflat ascultare la cei din Olimp [21]
Ah, Zeus, o zeiască mînie
ne urmăreşte, vrînd s-o lovească pe Io ;
recunoaştem într-asta ura soţiei[22]
asupra cerului biruitoare.
Din vremea grea, vînturoasă,
se iscă furtuna.
Antistrofa VIII
Se va spune atunci despre Zeus
că nu este drept,
deoarece nu l-a cinstit pe copilul junincii,
zămislit de el însuşi odinioară,
că de la el îşi întoarce privirea
şi de la rugile noastre.
Asculte din cele mai mari înălţimi
chemările noastre !
Ah, Zeus, o zeiască mînie
ne urmăreşte voind s-o lovească pe Io,
recunoaştem într-asta ura soţiei
asupra cerului biruitoare.
Din vremea grea, vînturoasă,
se iscă furtuna.
(In timpul cîntecului dansat al corului, a intrat Da-naos şi s-a urcat pe înălţimea din ultimul plan al scenei; •priveşte îndelung în zare, apoi rosteşte fiicelor ,'sale :)

DANAOS
Copiii mei, noi trebuie să fim prevăzători.
Cu prevedere şi cu bună cumpănă, eîrmaciul navei, bătrînul vostru tată, v-a călăuzit aici.
Iar pe uscat, de-asemeni, din grija ce v-o port, vă dau poruncă să păziţi şi în voi înşivă să-nscrieţi sfaturile me'e.
Zăresc un nor de praf, sol mut al unei oşti.
Cînd spiţele se-nvîrt, butucii roţilor fac larmă.

O ceată văd acum de luptători ce poartă lănci şi scuturi, cu armăsari şi cu strunjite care. Desigur, însuşi regele acestei ţări, înştiinţat de-un vestitor, vine să ne cerceteze de aproape. Dar, fie că mai-marele care însufleţeşte ceata se îndreaptă fără gînduri rele către noi, fie că, dimpotrivă, e ascuţit de o mînie crudă, mai bine, orişice s-ar întîmpla, copilelor, să ne-aşezăm pe-această movilă închinată zeilor ce ocrotesc întrecerile obştii.
37
Mai tare decît orice meterez, altarul e o pavăză de nezdrobit.
Veniţi, grăbiţi-vă, purtaţi cucernice pe braţul stîng aceste crengi încununate cu ghirlande albe, podoabele lui Zeus al Rugătorilor, rostiţi-le străinilor cuvinte rugătoare de jale şi tînguitoare, cum li se cade unor venetice si grăiască, şi spuneţi-le apăsat că nici un strop de sînge n mînjeşte fuga voastră.
Dar vocii voastre să nu-i scape vreun sunet de încre dere prea mare-n sine !
Să nu vi se citească vreo sfruntare pe obrazele cuj frunţi cuviincioase, în ochii cu priviri cuminţi.
Să nu fiţi nici prea grabnice la vorbă, dar nici să n~o| tărăgănaţi prea mult, căci neamul celor de pe-aici se su-j pară uşor.
Luaţi aminte, nu vă-mpotriviţi, voi sunteţi obidite] străine, surghiunite.
Un fel prea sigur de a cuvînta nu sade bine celor slabij
CORIFEUL
Tu le vorbeşti de prevedere, tată, unor copii prevăzător Voi sta de veghe să-mi aduc aminte de sfaturile taj înţelepte.
Privească Zeus, străbunul nostru[23],' către noi !
DANAOS Aşa să fie ; ochiul lui să ne privească plin de bunătatej
CORIFEUL Să vrea numai şi voia noastră se va împlini.
DANAOS Deci nu mai zăbovi, urmează sfatul meu.
33
CORIFEUL Aş vrea să stau şi eu în preajma ta.
(Urcă pe gorgan, urmată de cor; îl invocă mai întîi ' pe Zeus.)
O, Zeus, ai milă de durerea noastră pînă nu pierim !
■ . DANAOS
Chemaţi în rugă şi această pasăre-a lui Zeus [24].
CORIFEUL Chem razele mântuitoare ale Soarelui.
DANAOS Şi pe Apolo cel curat, pe zeul izgonit din cer odinioară[25].
CORIFEUL
Cel cu destin asemeni nouă trebuie să înţeleagă suferinţa noastră.
DANAOS
S-o înţeleagă şi să ne ajute cu buneţe.
CORIFEUL
(arătînd spre celelalte statui) Pe care dintre zeii de aici să-i mai chemăm în rugă ?
DANAOS Văd un trident acolo, semnul unui zeu [26].
39
CORIFEUL
Acela care ne-a călăuzit cu bine peste mare să ne prj mâască bine şi pe ţărm !
DANAOS Şi iarăşi văd un Hermes cum e obiceiul la helleni.
CORIFEUL De ne-ar trimite o solie de mîndră libertate [2"] !
DANAOS
Rugaţi-vă, la fel, de toţi stăpînii preaslăviţi pe-ace altar comun.
Pe urmă, aşezaţi-vă aici în locul sfînt, precum un s de porumbele fugind de teama şoimilor — şi ei tot zb rătoare, dar rude duşmănoase care se pătează cu o mî: vie săvîrşită chiar faţă de neamul lor.
O pasăre care mănâncă alte păsări cum mai poate neprihănită ?
Şi cum mai poate fi neprihănit bărbatul ce vrea să-ş ia femeie peste voinţa ei şi-a tatălui care

se-mpotriveşte[2]^
Nu, nici în Hades, mort, nu va putea să scape de înv[1]» nuirea că a fost un desfrînat, dacă s-a purtat în felul ăs
Se spune că acolo se află un alt Zeus, ce stă la ju cată printre umbre, rostind în orice vină hotărîrea pe urmă [29].
Băgaţi de seamă, să răspundeţi cum v-am sfătuit, vreţi să biruie cu bine cauza voastră !
(Intră regele ţării, Pelasgos, şi însoţitori înarmaţi.)
PELASGOS
De unde a sosit această ceată, spre care se îndread vorba mea, purtînd îmbrăcăminte negrecească, bogat îr|
40
podobita cu veşminte şi cu legături de cap din ţări străine «» ?
Aceste haine nu-s ale femeilor din Argolida, nici din *iveo* altă parte a Helladei.
Şi totuşi este vrednic de uimire faptul că aţi cutezat, neînfricate, să veniţi aici, lipsindu-vă de crainic, fără călăuze şi fără să aveţi la noi ocrotitori de oaspeţi.
E drept că voi aţi închinat aceste ramuri zeilor cetăţii noastre, cum cere rînduiala rugătorilor ; într-asta, doar prin potrivire s-ar putea întrezări Hellada.
Ci ar mai fi îndreptăţite şi multe alte presupuneri.
(Adresîndu-se Corifeului)
Acum, fiindcă eşti aici, vorbeşte, să ne faci lumină !
CORIFEUL
Cînd ai grăit despre îmbrăcămintea noastră nu te-ai [înşelat.
Dar eu cu cine stau acum de vorbă, cu unul dintre cetăţenii paznici ai nuielei sacre [31] sau cu mai-marele cetăţii ?
PELASGOS
îmi poţi răspunde şi vorbi încrezătoare în privinţa asta.
Eu sunt Pelasgos [32], fiul lui Palaichton, care s-a născut din Glie, şi căpetenia cea mai de sus a ţării, iar pe-lasgii, poporul care strînge roadele acestui lut, au dobîndit acelaşi nume, în chip firesc, de la poruncitorul lor.
Domnesc peste întreg pămîntul străbătut de sfîntul Strymon [33], atît cît se întinde către soare-apune.
De-asemeni, stăpînirea mea cuprinde ţarina Perraibi-lor[3/'] şi locurile care, dincolo de Pind, se-nvecinează cu Paionia [35], şi lanţul munţilor dodonici [36].
Hotarul meu este tăiat de valul mării.
Eu pretutindeni am putere, dincoace de graniţele-icestea.
Cît despre ţara Apia [37], pămîntul său a fost numit aşa amintirea unui tămăduitor de altădată.
41
Deci, Apis, medic şi proroc, feciorul lui Apoîo, venind| de peste mare, de la Naupaktos [38], a curăţit acest meleag de monştrii ucigaşi ai muritorilor, de iazmele iscate la Iu mină într-o bună zi de însăşi Glia mîniată — deoareci fusese pîngărită de sîngele unor străvechi omoruri — mul ţime de balauri, tovărăşie neplăcută !
Cu leacuri ce stîrpesc din rădăcină răul, Apis a mîn tuit fără tăgadă ţara, şi, drept răsplată, i se pomeneşti numele în rugăciuni la Argos.
Deoarece ţi-am dat temeiuri să mă poţi cunoaşte, ros teşte-ţi neamul, spune-mi totul mai departe.
Dar nu uita, cetatea noastră nu iubeşte vorba lung
CORIFEUL
Am să grăiesc pe scurt şi limpede. Ne lăudăm a fi de stirpe argiană, ne tragem din ninca bună de prăsilă [39].
Acesta-i adevărul şi am să-l întăresc.
CORIFEUL
Se spune că aici, în Argolida, a trăit odinioară Io, preu-teasă paznică la templul Herei.
PELASGOS
Desigur, spusa încă e puternică în multe guri.

CORIFEUL
Şi se mai povesteşte, despre-această muritoare, că a fost ibovnica lui Zeus.
PELASGOS
Iar zbaterile lor de dragoste nu au rămas ferite de mî-nia Herei.
PELASGOS
Străinelor, de necrezut îmi sună în urechi rostirej voastră.
Cum v-aţi găsit a fi de stirpe argiană ?
Voi semănaţi mai mult cu libyenele [40], nu cu femeill din ţară.
Asemenea vlăstare le-ar putea hrăni şi Nilul.
La trăsături aduceţi însă şi cu obrazul cipriot, pe cc| re-l»făuresc bărbaţii, turnîndu-l în femei ca în tipare.
? Am auzit, la fel, despre nomade indiene, care gonesd înj şa, călare pe cămile, prin tărîmurile din apropierea EtJ opiei [41].
Dacă-aţi purta şi arcuri, lesne v-aş lua drept AmazoanJ făpturi necunoscînd bărbat, de carne mîncătoare [42].
Deci tu învaţă-mă, să înţeleg mai bine cum de sunt^ argiene, după obîrşie şi sînge.
CORIFEUL Şi cum s-a încheiat gîlceava celor din Olimp ?
PELASGOS Zeiţa Argosului a schimbat femeia în juncă.
CORIFEUL Dar Zeus s-a mai alăturat făpturii cu frumoase coarne ?
¡PELASGOS
Aşa se zice, sub înfăţişarea unui taur încălecător de
42
43
CORIFEUL
Ce a făcut, atunci soţia neînduplecată a lui Zeus ?
CORIFEUL
Din nou se potriveşte întru totul spusa ta cu-a mea.
PELASGOS
A rînduit un paznic cu privire fără greş pentru ji nincă.
CORIFEUL
Cine a fost atoatevăzătorul care păzea o singură cor] nută ?
PELASGOS Copilul Gliei, Argos [43], omorît apoi de Hermes.
CORIFEUL Pe urmă ce-a mai născocit pentru sărmana juncă ?
PELASGOS
O gînganie care ciupeşte şi alungă vitele, scoţîndu-le din minţi.
CORIFEUL Cei de pe malurile Nilului numesc gîngania tăun.
■ . PELASGOS
Tăunul a gonit-o din pămîntul ţării pe drumuri fără capăt.
44
PELASGOS Ajunge Io la Kanobos şi la Memphis [44].
CORIFEUL Acolo o atinge Zeus cu mîna, întemeind un neam.
PELASGOS
Şi cine are cinstea de a fi vlăstarul vacii[45], zămislit de Zeus ?
CORIFEUL
îl cheamă Epaphos, pe drept, în amintirea chipului cum a venit pe lume.
PELASGOS
46
CORIFEUL Stăpîna celei mai întinse părţi a lumii, Libya [47].
PELASGOS Nu-mi spui ce alt vlăstar a răsărit din ea ?
CORIFEUL Belos [48], părintele a doi copii, care a fost şi tatăl tatii.
45
PELASGOS Rosteşte-mi numele acestui tată înţelept al tău.
CORIFEUL
Danaos ; el are şi un frate, dăruit cu cincizeci de copii.
PELASGOS Spune-mi şi numele acestuia, nu mi-l ascunde !
CORIFEUL
Aigyptos. Ai aflat acum obîrşia-mi străveche : socoa-te-le drept argiene pe străinele din ceata care stă

în faţa ta,
PELASGOS ^
într-adevăr, se pare că sunteţi din vechime legate de acest pămînt.
Dar cum de-aţi cutezat să părăsiţi lăcaşul părintesc ? Ce soartă rea s-a prăbuşit asupra voastră ?
CORIFEUL
Stăpîne al Pelasgilor, necazurile omului sunt schimbătoare.
Durerile nu se înfăţişează niciodată cu aceleaşi aripi.
Cine ar fi putut să creadă că exilul nostru cel neaş-^ teptat va strămuta în Argos un neam odinioară înrudit cu voi, fugar aici din scîrbă pentru patul căsniciei ?
PELASGOS
Ce le cerşiţi, ca rugătoare, zeilor cetăţii noastre, ţinînC în mîini aceste ramuri proaspăt retezate, cu lînă albă-r cununate ?
CORIFEUL Să nu ajungem slujnicele seminţiei lui Aigyptos.
PELASGOS
Oare la mijloc este ura sau vorbeşti cumva de vreo nelegiuire ?
CORIFEUL Cine-ar dori să dobîndească prieteni, cumpărîndu-i ?
PELASGOS Prin astfel de căsătorii puterea muritorilor sporeşte.
CORIFEUL E şi un mijloc lesnicios de a scăpa de sărăcie.
PELASGOS
Cum aş putea să vă ajut şi totodată să slujesc evlavia faţă de zei ?
CORIFEUL Să nu ne dai, dacă ne cer feciorii lui Aigyptos !
PELASGOS
Cuvinte grele ai rostit ; înseamnă să aprindem un război !
46
47
CORIFEUL
PELASGOS
Dreptatea luptă laolaltă cu cel care o apără la rîndul
sau.
PELASGOS
Aşa-i, dar numai dacă s-a aflat de partea voastră de la început.
CORIFEUL
(arătînd ramurile de măslin ale rugătoarelor)
Acest prinos cinsteşte-l, de la cîrma vasului cetăţii.
PELASGOS
Mă trec fiori cînd văd, căzute pe altare, umbrele acestor ramuri.
CORIFEUL într-adevăr, e grea mînia lui Zeus al Rugătorilor[49].
CORUL Strofa I
' Copil al lui Palaichton, ascultă-ne cu inima prietenoasă, domn al Pelasgilor ! Priveşte spre noi, rugătoarele, fugare gonind pretutindeni, aşa cum aleargă juninca vînată de lup, sărind sub perete de stînci să-şi afle scăpare, şi-i spune, mugind, păstorului caznele sale.
La umbra ramurilor de curînd tăiate, zăresc un pîlc ciudat în preajma zeilor ce ocrotesc întrecerile obştii.
De nu ar fi dăunătoare năzuinţa străinelor încredinţate găzduirii noastre !
De nu s-ar naşte pentru Argos nici o sfadă neaşteptată, nedorită ; n-avem nevoie-n ţară de aceasta [50].
CORUL Antistrofa I
Themis [51], a rugătorilor pavăză,
fiica lui Zeus, drămuitorul ursitelor,
îndrepte-şi privirea spre noi,
ca surghiunul nostru aici să nu dăuneze !
în pofida ştiinţei şi-a vîrstei tale, învaţă
de la unii mai tineri ca tine aceasta :
celuia care-l ajută pe rugător
îi merge din plin,

iar zeii jertfele nu le primesc
decît din mîinile unora fără prihană.
PELASGOS
Aici voi nu v-aţi aşezat la vatra casei mele şi dacă pîngărirea este a oraşului, a obştii, trudească tot poporul să-i găsească leacul.
Eu unul n-am să vă făgăduiesc nimic, mai înainte de-a îe spune tuturor bărbaţilor cetăţii aceste întîmplări.
CORUL Strofa II
Tu eşti cetatea, sfatul poporului tu eşti ;
stăpîn nesupus judecăţii,
tu eşti mai-mare peste altar, peste vatra ţării.
48
49
Numai un vot are preţ : înclinarea capului tău. Numai un sceptru are greutate : cel folosit de tine pe tron. Tu porunceşti peste toate. Fereşte-te de sacrilegiu !
PELASGOS
Mînjească-se duşmanii mei cu sacrilegiu ! Eu nu ştiu cum să vă ajut şi să rămîn nevătămat, dar nu-mi este uşor să trec pe lîngă ruga voastră. Sunt la răscruce, frica îmi cuprinde inima. Ce-i de făcut şi ce nu-i de făcut ? Cum să aleg la întîmplare ?
CORUL Antistrofa **II**
înalţă privirea spre cel
care priveşte din slavă la toate
şi îi veghează pe muritorii
striviţi de   dureri ;
ei s-aşază smeriţi lîngă-aproapele lor
dar dreptul ce li se cuvine
nu-l dobîndesc după lege.
Bagă de seamă : mînia lui Zeus RugătoruJ
îi ajunge pe cei care nu se-ndulcesc
la suspinele suferitorilor !
PELASGOS
Dacă feciorii lui Aigyptos se-nstăpînesc asupra voastrl prin însăşi legea ţării lor, rostindu-se a fi atît de înrudif cu voi, cine ar fi în stare să li se-mpotrivească ?
Va trebui să dovediţi, spre apărare, că legile de-acas nu le dau nici o putere suverană peste voi [52].
50
CORUL Strofa **III**
Să nu încăpem vreodată pe mîna
bărbaţilor stăpînitori ; mai bine fugim,
călăuzite numai de stele,
să ne ferim de o nuntă nesuferită !
Cheamă Dreptatea să lupte-mpreună cu tine,
ia hotărîre cucernică faţă de zei.
PELASGOS
A hotărî nu e atît de lesne ; nu mă alegeţi drept judecător pe mine.
Am spus-o mai devreme ; oricît sunt de puternic, n-aş fi în stare să înfăptuiesc nimic fără popor [53].
Iar dacă, din nenorocire, s-ar întîmpla aceasta, n-aş vrea cîndva să mă-nvinovăţească argienii, zicîndu-mi : „I-ai cinstit pe venetici, dar ai pierdut cetatea."
CORUL
Antistrofa II
Acelaşi sînge, străbunul tău şi al nostru, Zeus, priveşte-această-nfruntare ; el înclină balanţa de-o parte sau alta, socotindu-i, precum se cuvine, pe cei ticăloşi vinovaţi, pe cei trăitori după noime sfinţi. Şi dacă totul se cîntăreşte cu nepărtinire, ide ce să te umpli de griji, cînd împlineşti ce e drept ?
PELASGOS
îmi trebuie un gînd profund, mîntuitor ;   să-alunec în [a]dîncul lui, ca un scufundător, cu ochiul limpede, neîm-

51

bătat de vin[54] pentru ca, mai întîi, aceste întîmplări să fie fără pagubă pentru cetate, apoi ca ele să se-ncheie frumos şi pentru mine.

Să nu se-abată peste ţară vreun război de pedepsire şi în aceiaşi timp să nu vă. dau urmăritorilor, aşa cum staţi îngenunchiate lingă scaunele zeilor, ca nu cumva să mă aleg c-un locatar copleşitor în casă, atotnimicitorul zeu şi duh al răzbunării, ce nu-l sloboade din strînsoare nici pe mort în Hades [55].

Nu crezi că-mi trebuie un gînd mîntuitor ?

CORUL Strofa I

Gîndeşte şi, după dreptate, fii pentru noi
un paznic de oaspeţi evlavios.
Nu da din Argos fugarele
azvîrlite din depărtare pe ţărmul acesta
într-un exil certat cu zeii !

Antistrofa I

Nu te-nvoi să vezi că ne smulg
din sfîntul sălaş
atîtor zei închinat,
o, tu stăpînul atoate în ţară !
Cunoaşte purtarea sfruntată a unor bărbaţj
ocoleşte mînia divină !

Strofa II

Nu te-nvoî să vezi rugătoarea,
tîrîtă de lîngă altar, ca o mînză,
împotriva dreptăţii, de legăturile părului săi|
să vezi cum ne-apucă
de straiele noastre, cu deasă urzeală.

Antistrofa II

Orice ai face, să ştii
că odraslele tale şi casa ta

52

îi vor plăti lui Ares despăgubire un preţ pe potrivă[56]. Cumpăneşte-n minte aceasta : e dreaptă domnia lui Zeus.

PELASGOS

Am cugetat temeinic, însă m-am împotmolit la mal.

Nevoia mă sileşte să pornesc un greu război sau împotriva unora sau împotriva altora ; corabia mi-e ca bătută cu piroane pe un grind ; parcă au ridicat-o nişte scripeţi [57].

Şi nu încape nici o dezlegare fără suferinţă [58].

Cînd bunurile sunt împrăştiate dintr-o casă, pot altele să le înlocuiască, mai scumpe decît cele care s-au pierdut, pînă se umple iar încărcătura, prin graţia lui Zeus, în-mulţitorul bogăţiilor.

Iar dacă limba ta a săgetat nepotrivite vorbe ce zguduie amarnic inima şi o căznesc, tot prin cuvinte mol-comeşti durerea izvorîtă din cuvinte.

în schimb, cînd trebuie împiedicată vărsarea sângelui de frate, e datina să se aducă sacrificii, să fie multor zei înjunghiate multe victime, în stare a molcomi năpasta.

Sau poate mă înşel prea tare cu privire la gâlceava viitoare.

Aş vrea să fiu mai bine un nătîng, decît un înţelept vestind nenorociri. '

Să se petreacă toate minunat, chiar împotriva minţii mele !

CORIFEUL

După mulţimea spuselor prin care te-am rugat, ascultă Şi cuvîntul meu din urmă.

PELASGOS

Ascult, rosteşte-l, nu

îmi va scăpa !
53
CORIFEUL Port brîu şi legături care îmi ţin veşmintele.
PELASGOS Desigur lucruri potrivite portului femeilor.
CORIFEUL Şi totodată pentru mine, să ştii, un ajutor de seamă.[1]]
PELASGOS Ce fel de vorbe, spune-mi, vei face să răsune ?
CORIFEUL
De nu-ţi vei împlini cu cinste datoria faţă de casij noastră...
PELASGOS Ce ajutor aştepţi de la centuri şi brîie ?
CORIFEUL Acela de a dărui statuile de faţă cu podoabe rare.
PELASGOS întorsătură enigmatică : vorbeşte fără ocolişuri !
CORIFEUL Acela de-a ne spînzura de zeii voştri, cît mai grabnic [!]
PELASGOS Aud cuvinte care mă lovesc în inimă ca nişte bice.
CORIFEUL Ai înţeles acuma, te-am făcut să vezi mai limpede.
PELASGOS
De pretutindeni mă-nconjoară griji de neînvins.
Noian de rele trece peste mine ca un rîu.
Plutesc în largul mării, deasupra unui hău de chinuri şi drumul de întoarcere nu-i lesne de găsit şi nici un port nu se îmbie nenorocirii mele.
De nu voi împlini dorinţa voastră, pîngărirea despre care îmi vorbiţi întrece orişice închipuire.
Iar dacă, dimpotrivă, ajung la încheierea că trebuie să ies în faţa zidurilor noastre şi să lupt cu neamurile tale, feciorii lui Aigyptos, n-ar fi risipa oare prea amară a sîn-gelui bărbaţilor scurs în cîmpie din pricina unor femei ?
Dar sunt silit să-mi fie teamă de mînia lui Zeus al Rugătorilor, căci nu se află frică mai înaltă printre oameni.
Deci tu, bătrîne, tată al acestor fete, ia ramurile iute j în braţe şi le-nchină pe celelalte capişti ale daimonilor ţării, ca oamenii cetăţii, desluşind însemnul străinelor sosite aici ca rugătoare, să nu-mi arunce vorbe de ocară. '
Norodul este cîrcotaş cu stăpînirea.
în el, văzînd această mărturie, se va stîrni desigur mila : poporul argian urăşte nemăsura şlehtei bărbăteşti şi se va dovedi faţă de voi mai înclinat spre bine.
Bunăvoinţa stă mereu de partea celor slabi.
DANAOS
Noi trebuie să preţuim nespus de mult că te avem pe tine drept apărător al legii găzduirii, milostiv cu suplicanţii.
54
55
Dă-mi străji însoţitoare dintre băştinaşi, să îmi arate unde sunt altarele din faţa templelor zidite zeilor cetăţii, sălaşuriie lor de oaspeţi primitoare ; să fiu în siguranţă cînd voi trece prin oraş.
Natura nu ne-a îmbrăcat cu-aceleaşi chipuri.
Alt neam hrăneşte Nilul decît fluviul Inachos [60].
Să ne păzim ; după încrederea prea mare să nu urmeze teama.
Destui sunt cei care au omorît din neştiinţă un prieten.
PELASGOS
(adresîndu-se străjilor)
Porniţi cu el, oşteni, grăieşte cu temei străinul, călău-ziţi-l la altarele cetăţii, la jeţurile zeilor, iar celor care vă întreabă, răspundeţi-le fără vorbă lungă că însoţiţi un om al mării care cerşeşte milă de la zeii noştri.
(Danaos pleacă însoţit de străji.)
CORIFEUL
CORIFEUL
I-ai spus acestuia porunca ta, să plece întovărăşit de' ăji.
Dar eu siguranţă ?
străji.
Dar eu ce trebuie să fac, unde socoti că m-aş afla în |
PELASGOS Aceste ramuri, semnele durerii tale, să le lepezi !

CORIFEUL Le las aici să le păzească braţul şi cuvântul tău..
PELASGOS
Acum adăposteşte-te în partea unde sanctuarul este neted.
56 »
Cum oare mă va scoate din primejdie un sanctuar deschis intrării orişicui ?
PELASGOS Nu te voi da, nu-ţi fie teamă, păsărilor răpitoare.
CORIFEUL Ci unora mai groaznici decît
cei mai crunţi balauri.
PELASGOS Celui care-ţi grăieşte „ai încredere'
să i te-ncrezi.
CORIFEUL
Să nu te mi
miri că inima, de frică, îmi este răvăşită.
PELASGOS Un rege pururi nu cunoaşte frica.
CORIFEUL j să mă întăreşti prin vorbe şi prin
PELASGOS
să te lase singură prea multă vreme tatăl . [3]u chema-voi laolaltă norodul oamenilor tă
de partea ta părerea obştii, apoi am s;
ce trebuie să cuvînteze.
57
Rămîi şi zeilor cetăţii cere-le în rugăciuni să-ţi împlinească ceea ce pofteşti să se întîmpie.
Mă duc să pun la cale totul ; de-ar fi să mă urmeze Peitho şi Tyche cea prielnică [61] !
(Pelasgos şi însoţitorii lui pleacă. între timp Corul a coborît în etajul inferior al scenei, în orchestra.)
CORUL Strofa I
Stăpîn al stăpînilor,
Preafericit al fericiţilor
cea mai deplină Putere între depline puteri,
Bucurosule Zeus, ai milă de noi !
întoarce de la neamul tău
bărbătească sfruntare, ţie urîtă !
Scufundă năpasta — corabie neagră ■—
în talazul mării asemenea purpurii !
Antistrofa I
Priveşte prielnic temeiul acestor femei,
seminţia lor din vechime vestită ;
străbuna lor ţi-a fost dragă.
Adu-ţi aminte de bunătatea ta de pe vremuri!
de cum ai atins-o cu mîna pe Io.
Ne lăudăm a fi vlăstarele tale ;
noi am purces de pe ţărmul acesta.
Strofa II
Ne-am întors pe urmele vechi ale~ mamei
în pajiştea florilor unde
vegheată păştea [62],
în imaşul de vaci hrănitor.
Io, de-acolo, stîrnind-o tăunul,
fuge cu mintea pierdută,
ajunge la multe popoare şi neamuri,
58
taie strîmtoarea brăzdată de valuri ■ şi trece — o mînă ursita — peste hotarul a două pămînturi
aşezate faţă în faţă [63].
Antistrofa II ;
Se-avîntă prin ţările Asiei,
cutreieră, de la un capăt la altul,
Frigia [M] plină de oi,

îşi află popas la cetatea lui Teuthras [65], în Mysia,
pe urmă ajunge în văile Lydiei [66],
peste şirul de munţi din Kilikia
şi din Pamphyiia [67],
la fluvii de-a pururi curgînd [68],
în tărîmul belşugului celui adînc [69],
în vestitul meleag roditor de grîu
al Afroditei [70].
Strofa III
Mereu sfredelită de boldul
bouarului înaripat[71],
soseşte în sfînta luncă-a lui Zeus
bogată-n mulţime de roade [72],
în zăvoiul hrănit de topirea zăpezii[73]
peste care se-abate mînia lui Typhon [74] ;
la Nilul cu ape neturburate de molimi,
soseşte scoasă din minţi
de cazne umilitoare,
de chinuri — ţepuşele Herei,
dezlănţuită ca o thyadă[7j].
Antistrofa III
Şi muritorii pe-atunci locuind în acele meleaguri , '
simţiră inima lor ,
tremurînd de o galbenă spaimă j
în faţa ciudatei privelişti.
59
Văzură o vită să-ţi facă silă, îmbinînd trăsături omeneşti, parte junincă, parte femeie ; minunea-i' lăsă năuci de uimire. Cine atunci a fost vraciul care a vindecat-o pe rătăcitoarea, pe oropsita, pe vălătucită de zborul tăunului, Io ?
Strofa IV , Cel ce domneşte în veacul fără sfîrşit,
vlaga lui, puterile sale blînde şi dumnezeiasca-i suflare i-au adus liniştire. Atunci sfiala ei suferindă i s-a topit în lîncede lacrimi. Sarcina o dobîndise chiar de la Zeus, spusa aceasta nu-i mincinoasă, şi-a născut un fiu lipsit de cusur,
Antistrofa IV
care vreme-ndelungă a vieţuit fericit, într-asta păhiîntul întreg a strigat : „Adevărat, născutul acesta, altoi de viaţă, e al lui Zeus !" Cine altul ar fi putut să aline • boala voită de Hera ? Zeus a-mplinit aceasta. De-aceea suntem numite şi noi : stirpea lui Epaphos.
Strofa V
Ce zeu ar fi, după fapte, mai îndreptăţit să-l strigăm cu temei în rugă ?
76
60
Stăpînul şi tatăl nostru,
care cu mîinile lui ne-a sădit tulpina,
vechiul şi marele zămislitor al neamului nostru,
leacul a toată nevoia,
adierea prielnică, Zeus !
Antistrofa V
Nici o domnie nu e deasupra tronului său, nici o putere nu e mai tare decît a lui. Nimenea nu-i aşezat mai în slavă din cei cărora li se aduce de jos închinare. Fapta pe loc îi urmează cuvîntul spre a-mplini hotărîrile minţii sale [77]. *(Se întoarce Danaos.)*
DANAOS
Copilelor, fiţi împăcate, toate-s bune în privinţa oamenilor ţării.
Poporul a votat o hotărîre răspicată.
CORIFEUL
Bine-ai venit, moşnege, aducătoarul unor ştiri atît de dragi !
Grăieşte-ne şi nouă ce cuprinde hotărîrea şi cum a do- , bîndit izbîndă mîna celor mulţi ?

DANAOS

Voinţa argienilor n-a stat în cumpănă, ci a fost una ;: simt că-mi întinereşte sufletul bătrîn.

întreg poporul, ridicîndu-şi mîna dreaptă, a zguduit văzduhul, dînd putere următoarelor cuvinte :

Vom dobîndi „sălaş în ţară, liberi, şi dreptul de azil [ne] va feri să fim luaţi drept pradă ; nu vor putea să ne răpească nici băştinaşul şi nici veneticul, iar dacă se va

folosi puterea împotriva noastră, tot argianul care nu ne 'va sări în ajutor, se va face vinovat de necredinţă şi va fi surghiunit prin votul adunării."

Aceasta e rostirea susţinută pentru noi de regele pe-lasgilor ; el a-ndemnat cetatea nu cumva să răscolească-n vremea viitoare năprasnica mînie a lui Zeus Ocrotitorul Rugătorilor şi a grăit despre o îndoită pîngărire, cetăţenească şi străină totodată [78], ce ar cădea peste oraş precum un monstru neînduplecat şi lacom de durere.

La spusele acestea, mîiniîe poporului din Argos, neîndemnat de nici un crainic, au hotărît aşa să fie.

Obştea pelasgilor şi-a aplecat urechea la temeiurile unei iscusite cuvîntări ; dar Zeus a dus pînă la capăt hotă-rîrea [79].

CORIFEUL

Haide, cîntaţi pentru Argos, menindu-i de bine, drept mulţumire pentru aceste faceri de bine !

Iar Zeus Primitorul de Oaspeţi să caute spre rugăciunea rostită din gură de oaspe şi întru totul s-o împlinească, fără greşeală !

CORUL Strofa I

Asculte-ne zeii acum,
născuţii lui Zeus,
în vreme ce vom închina
menirile noastre de bine.
Nicicînd să nu cadă pămîntul pelasgic
în seama lui Ares,
mistuitorul prin foc, mîniosul ;
el destramă, cu ţipătul său, orice dans
şi-i seceră pe muritori, bîntuind
prin holde străine !

Celor din Argos de noi le-a fost milă, au votat spre binele nostru, pe noi ne-au cinstit, rugătoare încredinţate lui Zeus, o turmă mîhnită.

Antistrofa I

Nu şi-au dat votul bărbaţilor,
nu au nepreţuit a femeilor pricină ;
l-au avut în vedere pe Zeus,
ochiul său treaz şi răzbunător
ce nu poate fi biruit !
Cine-ar putea să-l ţină departe de casa-i,
cînd vrea să-i păteze acoperişul ?
Cu multă povară-l apasă !
Argienii cinstesc drept neamuri de sînge
pe rugătoarele încredinţate
preasfîntului Zeus.
De-aceea, curate vor fi altarele lor
de unde cerşesc priinţa divină.

Strofa II

Din gurile noastre umbrite sub crengi de măslin,
desprindă-se rugi iubitoare de slavă.
Ciuma să nu le golească
de bărbaţi vreodată cetatea !
Străinul să nu le păteze pămîntul
cu sîngele de băştinaşi căzuţi în război.
Tinerii lor să rămînă

flori care nu pot fi rupte de pe tulpină !
Ares, părtaşul de pat al Kypridei [80]
şi ucigaşul de oameni,
să nu le reteze splendoarea !
Antistrofa II
Bătrînii să umple sălaşele sfinte,
în care se-adună
la focul altarelor [81] !
Şi astfel, cetatea să propăşească,
63
cinstire-nălţînd măritului Zeus,
celui Ocrotitor de Oaspeţi îndeosebi,
a căruia lege căruntă îndreaptă ursita[82].
Rugămu-ne să zămislească neîncetat
căpetenii această glie,
să le poarte la naşteri femeilor sale
de grijă Artemis Hecate [83] !
Strofa III
Nici o năprasnă mistuitoare.de oameni
să nu nimicească oraşul,
înarmîndu-l pe Ares din creştet în tălpi,
pe zeul străin de dans şi chitară,
aducătorul de lacrimi,
stîrnind cu larmă războiul lăuntric !
Roiul potrivnic al bolilor
să nu împresoare capul celor din Argos ;
ocrotească-le bine Apolo Lykeios [84]
întregul norod de copii şi de tineri !
Antistrofa III
Această ţărînă rodească din plin
seminţe şi poame,
prin grija lui Zeus, de-a lungul întregului an
Oile păşunătoare pe cîmpuri
să plodească-nmulţit !
Sporească în totul,
oblăduită de daimoni, îmbelşugarea !
Evlavios să răsune
cîntul aezilor lîngă altare !
Din neprihănite guri să se-nalţe
lauda glasului lor împletit cu al lirei !
Strofa IV
Sfatul ce dă hotărîri în cetate păzească-şi puterile nezdruncinate, prevăzătoare domnie, veghind asupra obştescului bine !
Pe străini să-i îmbie, mai înainte
de a purcede războiul lui 'Ares,
cu prilej de-mpăcare prin înţelegeri ;
astfel vor fi scutiţi de năpaste !
Iar zeii acestui pămînt
să fie de-a **pururi slăviţi**
de oameni purtînd pe creştet frunze de lauri
prin cultul jertfirii de boi
rînduit din vechime !
Cinstirea părinţilor este
a treia poruncă înscrisă
în cartea Dreptăţii multpreţuită[85].

(Danaos urcă din nou pe locul mai ridicat al scenei, priveşte îndelung spre mare, apoi se adresează fiicelor sale.)
DANAOS
Nu pot decît să laud, copilelor, cele rostite în ruga voastră înţeleaptă.
Voi, totuşi, să nu tremuraţi de teamă, cînd tatăl vostru, pe neaşteptate, vă dă acum o veste nouă.
Din locul pîndei mele, din adăpostul rugătorilor, zăresc corabia.
E lesne de recunoscut : nu-mi scapă nici cîte pînze-au înălţat, nici puntea şi nici prora, de unde ochii taie dinainte calea navei ; aceasta e supusă cîrmei, ce o călăuzeşte de la spate, mult prea supusă, după noi, pentru că neprietenoasă nouă.
Văd limpede năierii, cu braţe şi picioare negre des-prinzîndu-se din straie albe [86].
Iată şi celelalte nave, întreaga oaste în lumină.
Acum corabia conducătoare e sub ţărm, vîsleşte zgomotos, cu pînze coborîte.
Dar întîmplarea trebuie să o privim cu linişte şi prevedere şi fără să uităm de zeii locului.
Mă duc să aflu pentru voi apărători şi împuterniciţi ai drepturilor voastre.
64
65

Se poate ca un vestitor sau o solie să vină pentru a vă înşfăca şi a vă duce înapoi ca pe o pradă cuvenită.
Dar nu va fi aşa, să nu vă temeţi.
însă de vom întîrzia cu ajutorul, ar fi mai bine totuşi să vă păstraţi încrederea nezdruncinată în această aşezare sfîntă.
Fiţi liniştite, fiecărui om necinstitor de zei, la vremea şi în ziua hotărîtă, i se dă pedeapsa.
CORIFEUL
Mi-e frică, tată, navele cu aripi iuţi au şi sosit ; nu mai avem răgaz.
CORUL Strofa I
Ne cuprinde o turbure spaimă.
La ce ne-ar sluji să fugim pe toate cărările ?
Iată, ne pierdem de spaimă.
DANAOS
Copilă, votul argienilor e lege, fii pe pace ; ei pentru voi se vor lupta, nu mă-ndoiesc.
CORIFEUL
Nelegiuită e sămînţa lui Aigyptos, pofticioasă, de bătălii nicicând sătulă, ştii şi tu [87].
CORUL Antistrofa I
Pe vinete nave
cu scînduri vârtos îmbinate,
66
ei au plutit peste mare,
o numeroasă şi neagră oaste ;
înverşunarea i-a dus degrabă la ţintă.
DANAOS
Aici şi ei vor întîlni o numeroasă oaste, cu braţele călite de flăcările-amiezii.
CORIFEUL
Nu mă lăsa, te rog fierbinte, tată, singură.
Femeia singură este nimic ; în ea nu locuieşte Ares [88].
CORUL Strofa II
Urzind ucigaşe, făţarnice gînduri, cu inimi nesfinte, ca nişte corbi, lor nici nu le pasă de-altare.
DANAOS
Ar fi o binecuvîntare pentru noi, copila mea, de i-ar urî pe verii tăi şi zeii precum tu însăţi îi urăşti.
CORIFEUL
Ei de tridentele acestea nu se tem, nici de slăvitele statui dumnezeieşti ; mîinile lor vor coborî asupra noastră, tată.

CORUL
Antistrofa II
Plini de-ngîmfare, stîrniţi de mîrşavă neobrăzare, asemenea cîinilor fără ruşine, nu vor s-audă vocile zeilor.

DANAOS
Dar cîinii sunt învinşi de lupi[89], grăieşte un proverb, iar dintre roade, griul nu e slugă la papyrus [90].
CORIFEUL
Mai mult : ei au porniri de fiare destrăbălate şi pîn-găritoare.
Păzimu-ne să nu ajungem sub porunca lor !
DANAOS
Ostaşii unei flote nu. sunt gata să înceapă chiar atît de grabnic lupta, ieşirea din corăbii nu se face într-o clipă, trebuie trase pe pămînt odgoanele mîntuitoare.
Şi chiar dacă a fost înfiptă ancora, mai-marii navelor nu-şi află liniştea ca prin minune, îndeosebi cînd nimeresc în ţară fără port, la ora cînd alunecă spre noapte soarele, căci noaptea este mama fricii pentru cîrmaciul înţelept.
]N[u poate coborî cu bine pe uscat nici o armată cîtă vreme nu-i adăpostită fiecare navă.
Iar dacă totuşi te cuprinde teama, nu cumva să uiţi de scutul zeilor.
...Am să mă-ntorc îndată ce voi face rost de ajutoare. Oraşul Argos nu-l va ponegri pe vestitor ; deşi bătrîn de ani, la minte este tînăr şi cuvîntează pe potrivă. *(Danaos pleacă* [91].J
CORUL Strofa I
Tărîm deluros, venerat de noi cu dreptate[92], ce va fi dat să-ndurăm ?
încotro să fugim ? Se află-n pămîntul lui Apis vreo peşteră întunecată ?

De ne-am preface-n negru fum, vecine cu norii lui Zeus ! Cu totul de ne-am risipi, . de-am pieri ca o pulbere, care, zburînd fără aripi, se-mprăştie !
Antistrofa I
Sufletul nostru nu e scutit de fiori,
inima noastră, neagră, se zbate.
Cele zărite de tata ne-au zguduit ;
suntem răpuse de spaimă.
Am dori, spînzurate, să dobîndim
prin juvăţ destinul din urmă,
mai înainte ca nişte scîrbavnici bărbaţi
să ne-atingă cu mîinile pielea[93].
Mai bine, murind, să ne fie Hades stăpînul !
Strofa II
De ce nu se-ntîmplă să locuim în eter
unde umezii nouri se schimbă-n zăpadă ?
De ce nu aflăm o stîncă abruptă,
părăsită de capre, ascunsă vederii,
, sălbatic-răzleaţă,
atîniată în hău printre vulturi,
prilej pentru noi de cădere adîncă,
mai înainte să facem, silite,
nuntă ce sfîşie inima cu răpitorii ?
Antistrofa II
Apoi am mai vrea să fim aruncate pradă la cîlini,
ospăţ la păsări din împrejurime.
Cel care moare se izbăveşte
de vaier şi chinuri !
Moartea sosească-ne, mai înainte
să ne aşternem patul de nuntă !
Oare se află vreo trecătoare să o străbatem
spre a scăpa de căsătorie ?

69
Strofa III
Sunaţi pîn' la cer cîntările voastre, cerşind de la zei şi zeiţe ! Cum oare se vor împlini ? Tată, priveşte spre noi să ne mîntui, chiar dacă ar fi nevoie de luptă ! Nu răsfăţa, după cum e şi drept, cu prielnici ochi silnicia ! Cinsteşte-le pe rugătoarele tale, ţiitor al acestui pămînt, preaputernice Zeus !
Antistrofa III
Neamul de masculi sădit de Aigyptos
aleargă pe urmele noastre,
sfruntare de neîndurat,
ne asupreşte, pribege,
cu şuiere, chiote destrăbălate,
voind să ne smulgă cu sila.
Braţul cumpenei numai de tine ascultă.
Nimic nu-mplinesc muritorii
fără de tine.
(Danaidele zăresc apropiindu-se ceata egipteană.)
Oh, oh, oh, ah, ah, ah !
Răpitorul acolo.............[94]
Corabia ....
glia..................
Mai bine-ar pieri, înaintea răpirii !
Izbucnim într-un ţipăt al nenorocirii, înalt.
Iată, ne-aşteaptă
preludiul caznelor siluitoare.
Vai, vai..................
Purcedeţi în fugă spre adăpost. Ticăloşie cu sufletul crud, de neîndurat şi pe ţărm şi pe valuri ! Domn al acestui pămînt, ocroteşte-ne !
(Aleargă la altar înspăimîntate. Intră un sol urmat de ostaşi în veşminte exotice.)
CRAINICUL
Luaţi-o din loc, luaţi-o din loc,
la luntre cu toată graba picioarelor voastre !
Altminteri vom smulge,
altminteri vom smulge smocuri de păr
din creştetul vostru,
vă vom arde pielea cu fierul încins [95],
vor cădea căpăţîni retezate,
sîngele roşu va gîlgîi.
Luaţi-o din loc, luaţi-o din loc !...
CORUL Strofa I
Pe ce n-ai pierit
pe drumul sărat
între valuri nenumărate,
cu toată sfruntarea stăpînilor tăi
în corabia lor vîrtos împănată ?
CRAINICUL
Părăsiţi aceste sălaşuri,
purcedeţi spre navă . ...
CORUL Antistrofa I
Ba nu : să nu mai zărim niciodată apele Nilului care sporesc rodnicia[96],
70
71
făcînd şi la oameni să crească şi să-nflorească un sînge plămăditor de viaţă !
CRAINICUL
Mergeţi pe navă, pe navă,
iute,
de bună voie sau de nevoie !

Cu sila, cu sila . . ■...........
CORUL Strqfa II
Aiai, aiai !
Să pieri de-o năprasnică moarte,
sorbit în sfintele mării talazuri
după lungi pribegiri
la cheremul înaltelor vînturi,
în preajma mormîntului unde
doarme surpat sub nisip Sarpedon[97].
CRAINICUL
Răcniţi, urlaţi, strigaţi la zei ! Cînd veţi pluti pe luntrea egipteană, nu veţi sări în **apă...**
CORUL Antistrofa II
Vai, vai, vai, vai !
Marele Nil [98] stăvilească-ţi nemăsurata sfruntare !
CRAINICUL
Vă-ndemn să mergeţi în corabia cu pîntecele legănat de valuri, şi cît mai grabnic, fără-ntîrziere. Cînd o tîrăşti pe o femeie răzvrătită, nu-i cruţi părul.
(Crainicul şi pilcul însoţitorilor suie pe movilă şi încearcă să ducă Danaidele cu sila.)
CORUL Strofa III
Vai, tată, vai
adăpostul zeiesc
a fost pierzania noastră !
Ne trage cu sine, pas cu pas,
ca un păianjen,
năluca, neagra nălucă.
Jale şi vai !
O, mamă Glie, o, mamă Glie,
dă-l la o parte
pe urlătorul acesta de spaimă.
O tată, feciorul Gliei, Zeus " !
CRAINICUL
Nu mă înfricoşează daimonii acestei ţări, nu ei **m-au** îngrijit cînd eram prunc şi nici nu m-au hrănit la bă-trîneţe.
CORUL Antistrofa III
Şarpele-n două picioare ţâşneşte aproape de noi. Ca o năpîrcă... Jale şi vai !

O, mamă Glie, o mamă Glie, dă-l la o parte
pe urlătorul acesta de spaimă. O tată, fecior al Gliei. Zeus !
CRAINICUL
De nu vă-nduplecaţi şi nu purcedeţi la corabie, vom sfîşia îmbrăcămintea voastră lucrată cu migală.
CORUL
Suntem pierdute, stăpîne, îndurăm o purtare nelegiuită !
CRAINICUL
Nu peste multă vreme veţi avea destui stăpîni : feciorii lui Aigyptos.
Fiţi liniştite, nu veţi duce lipsă de cîrmuitori.
CORUL
Priviţi căpetenii, fruntaşi ai ţării, ne prăbuşim înaintea puterii !
CRAINICUL
Va trebui, socot, să, vă înşfac de păr, să vă tîrăsc, devreme ce nu ascultaţi cuvîntul meu.
(Intră regele Pelasgos însoţit de ostaşi.)
PELASGOS
Ce faci, acolo, omule ?
Ce îngîmfare te împinge să nesocoteşti ţara bărbaţilor pelasgi ?

Sau poate crezi că ai sosit într-o cetate de muieri ? Bolborosind un grai străin, te ţii prea mîndru faţă de
helleni.
Faci prea multe greşeli şi nu te-arăţi de loc a fi cuminte.
CRAINICUL Cu ce-am greşit, cu ce am supărat dreptatea ?
PELASGOS
In primul rînd că nu ştii care sunt îndatoririle unui străin.
CRAINICUL în ce fel ? Am găsit aici doar ceea ce pierdusem.
PELASGOS
Cărui ocrotitor de oaspeţi dintre băştinaşi i-ai cuvîn-tat ?
CRAINICUL
Celui mai mare dintre toţi ocrotitorii, lui Hermes, zeul priceput în căutări [10°].
PELASGOS Vorbeşti cu zeii, dar nu-i venerezi deloc pe zei.
CRAINICUL îi venerez numai pe daimonii din preajma Nilului.

'jilij !j !

_M_

PELASGOS Ai noştri pentru tine sunt nimic, chiar tu ai spus-o !
CRAINICUL
Cu mine voi lua fugarele acestea, de nu mi le va smulge cineva.
PELASGOS Atinge-le, nu va fi pentru multă vreme, şi te vei căi.
CRAINICUL Aud cuvinte prea puţin de oaspeţi iubitoare.
PELASGOS Nu-i recunosc drept oaspeţi pe jefuitorii zeilor.
CRAINICUL Am să mă plîng de asta la fiii lui Aigyptos.
PELASGOS Nu-i pasă sufletului meu de grija voastră !
CRAINICUL
Dar, pentru ca rostirea mea către stăpîni să fie limpede şi cît mai lămurită — e datoria crainicului să vestească fiecare lucru răspicat — cum să le spun ?
Cine mi-a smuls pilcul acesta de femei, de verişoare ?

Ares e cel ce judecă astfel de pricini, lipsiadu-se de martori ; asemenea gîlceavă nu se poate stinge cu argint.
Cădea-vor mai întîi mulţime de bărbaţi, împrăştiin-du-şi vieţile în bătălii.
PELASGOS
De ce să-ţi fac ştiut numele meu ?
11 veţi afia cu vremea, tu şi cei care te-au întovărăşit pe drum.
Pribegele acestea le vei lua cu tine, doar dacă ele vor pleca de bună voie şi vei găsi temeiuri de înduplecare iz-vorîte din evlavie.
In adunarea ţării, într-un singur glas, am hotărît : nicicînd să nu fie lăsată o ceată de femei în seama silniciei.
Acesta-i un piron bătut vîrtos, înfipt în lemn, să nu mai poată fi clintit.
Nu-i vorba de poveşti înscrise pe tăbliţe şi nici pecet-luite-n faldurile unei cărţi.
Rostirea ce-o auzi, din gură liberă, e răspicată [101].
Şi-acuma, piei din ochii mei, cît mai degrabă !
CRAINICUL
Să ştii, dintr-asta se aprinde un război neprevăzut ! De-ar cîştiga bărbaţii biruinţa şi puterea !
PELASGOS
Veţi întîlni bărbaţi locuitori şi în această ţară, ce nu beau vinul pregătit din orz [i02].
(Crainicul şi ai săi pleacă. Pelasgos se adresează Corului.)
Iar voi să dobîndiţi din nou încredere, şi toate, laolaltă cu însoţitoarele la care ţineţi, purcedeţi

în cetatea fără greş închisă, păzită de zidirea meterezelor înalte !
77
Obştea poporului are sălasuri numeroase ; eu însumi am primit, şi nu cu mînă strimtă, case.
Acolo vă aşteaptă locuinţe pe care să le împărţiţi cu alţii.
Eter sunteţi slobode, dacă aşa vă place, să vă mutaţi în aşezări lăsate numai pentru voi.
Alegeţi ceea ce poftiţi, în libertate, după placul inimii.
Răspunzător de voi sunt eu şi tot poporul a cărui hotărîre trebuie să se-mplinească [103].
Ori v-aţi dori chezaşi cumva şi mai puternici ?
CORIFEUL
Pentru atîtea faceri de bine, să te scalde belşug de bine, stăpîn luminos al Pelasgilor !
Trimite-l, cu inimă bună, aici pe părintele nostru, pe neînfricatul Danaos ; el pentru noi este gînd şi voinţă :
Mai întîi să ia hotărîre în care sălasuri trebuie să vieţuim şi care alegere fi-va mai primitoare.
Oricine e gata oricînd să-l vorbească de rău pe străin ; să stăm de veghe şi noi ca totul să se întîmple cît mai spre bine !
(Regele pleacă.)
în numele faimei noastre curate, pentru ca locuitorii acestui pămînt să nu ne facă de rîs, rînduiţi-vă, roabelor scumpe, în felul în care Danaos ne-a dat fiecăreia o slujitoare drept zestre.
(Intră Danaos urmat de străjile regelui.)
DANAOS
Fiicelor, se cade să le-aduceţi argienilor prinos de rugăciuni, de jertfe şi libaţii, ca unor zei olimpieni, căci fără să se drămuiască, ei au fost mîntuitorii noştri.
Astfel, m-au ascultat prieteneşte, ca pe-o rudă, cu verii voştri s-au purtat amarnic, iar mie, ca un semn de preţuire şi de cinste, mi-au dat însoţitori, o ceată de oşteni, ca nu cumva vreo suliţă ucigătoare să mă lovească pe ne-
78
aşteptate şi de moarte, aducînd mînjire veşnică acestei ţări [m].
Iar pentru cele petrecute, drept răsplată, dacă în inimă avem un bun cîrmaci, să le-nchinăm o mulţumire care să-i ridice-n slavă.
Şi-acum, pe lîngă multe sfaturi despre cumpătare primite de la tatăl vostru, să-l înscrieţi şi pe-acesta : un pîlc necunoscut, în orice ţară, e preţuit numai cu timpul.
Oricine pentru venetici stă gata cu limba-nveninată, să-i împroaşte.
Nimic nu zboară mai uşor decît cuvintele ce spurcă.
Vă rog să nu mă umpleţi de ruşine, cum vă aflaţi la vîrsta tinereţii, spre care îşi îndreaptă ochii muritorii.
Nu e uşoară paza fragedelor fructe la sfîrşitul verii ; şi fiarele şi oamenii le dăunează, precum ştiţi, jivinele înaripate sau umblătoare pe pămînt.
Tot astfel preţuieşte Kypris făpturile la vremea verii şi cheamă dragostea să le culeagă tinereţea.
Asupra frumuseţii albe de fecioară, învinşi de patimă, toţi trecătorii îşi azvîrl săgeţile privirilor ispititoare.
Să nu ni se întîmple asta tocmai nouă, care, spre a scăpa de-o soartă asemănătoare, am suferit nespus de mult şi am arat cu vîrful navei largurile mării !
Să nu ne facem de ruşine, veselindu-i pe duşmanii noştri !
De casă nu vom duce lipsă, primim din două părţi, una ne-o dă Pelasgos, cetatea ce^alaltă ; vom locui în ele fără să vărsăm dobîndă.
Căderea zarurilor a fost norocoasă.
Rămîne numai să urmaţi învăţătura părintească de a cinsti, mai tare decît însăşi viaţa, cumpătarea [105].
CORIFEUL
Să facem alte legăminte zeilor olimpieni !
în ce priveşte tinereţea noastră, tată, fii pe pace.

i
SI

De nu ne hărăzesc nemuritorii vreo năpastă nouă, noi nu ne vom întoarce inima de pe cărarea dinainte.
(Danaos părăseşte scena. Corul Danaidelor şi slujitoarele lor se pregătesc să-l urmeze.)
CORUL Strofa I
Haidem, să-i sărbătorim pe zeii
fericiţi, domnind în ţară,
în cetate şi pe malul
rîului Erâsinos [106], străvechiul.
Hai, însoţitoarelor, răspundeţi
cîntecului nostru !
Să slăvim oraşul lui Pelasgos !
Nu vom mai cinsti de-acuma Nilul
şi-ale sale guri prin imne,
Antistrofa I
ci doar rîurile, care
trec prin ţara argiană
şi o scaldă-n blînde ape şi-o adapă,
zămislind pîraie multe
rodnice, molcomitoare.
Să-şi îndrepte ochii milostivi Artemis
cea neprihănită către pîlcul nostru !
Să ne cruţe Kythereia [I07]
pururea de jugul nunţii !
Deie-le această încercare
celora pe care îi urîm [108] !
SLUJITOARELE Strofa II
în smerita-ne chemare nu o vom uita pe Kypris. Ea, cu Hera, ca putere vine-ndată după Zeus.
Astfel proslăvim zeiţa
gîndurilor iscusite
pentru faptele-i auguste.
Stau în preajmă-i, să-şi ajute mama,
Pothos şi fermecătoarea Peitho
căceia nu-i stă-mpotrivă
nimeni ; mai primesc tainuri
de la Kypris Harmonia,
Eroşii cu gingaş cîntec [109].
Antistrofa II
Presimţim cu teamă pentru Danaide
vînt potrivnic, rele chinuri
şi războaie sîngeroase [110].
Cum de au avut prigonitorii
parte de plutire bună,
grabnice-adieri însoţitoare ?
Ceea ce urzeşte soarta
pururea se împlineşte.
Nu se poate trece de gîndirea
nepătrunsă, mare, a lui Zeus.
Veţi nunti şi voi pînă la urmă
ca femeile de totdeauna [114].
CORUL Strofa III
O, mărite Zeus, fereşte-ne de nunta cu feciorii lui Aigyptos !

SLUJITOARELE Totuşi ar fi calea cea mai bună.
CORUL
Vreţi să îndulciţi fiinţe care nu pot fi-ndulcite.
80
81
SLUJITOARELE Dar voi nu ştiţi ce v-aşteaptă.
CORUL Antistrofa III
Nu-i putem scruta lui Zeus gîndirea, nici pătrunde cu privirea în abis.
şi cu numai două părţi de fericire [113]. Dacă ţii de ruga noastră seamă, dă o hotărîre dreaptă, cum dreptatea însăşi cere ! P©artă-ne pe ale tale căi dumnezeieşti mîntuitoare ! (Corul *Danaidelor, urmat de slujitoare, părăseşte scena.)*
SLUJITOARELE Fiţi mai cu măsură-n ruga voastră !
CORUL Vreţi să ne-nvăţaţi cumva un lucru nou ?
SLUJITOARELE Chiar şi-n cele ale zeilor „nimic prea mult" [112] !
CORUL Strofa **IV**
Cruţă-ne, stăpîne Zeus, de nuntă
crîncenă, de miri nesuferiţi,
după cum ai dezlegat cu
mîna ta vindecătoare
de durere grea pe Io
şi-ai silit-o să-nţeleagă
blinda ta putere.
Antistrofa IV
Hărăzeşte-le femeilor izbîndă,
noi ne mulţumim chiar şi c-un dram de rău